

# ЧЕРВОНЕ ЗАПОРІЖЖЯ

ОРГАН ЗАПОРІЗЬКОГО ОБКОМУ І МІСЬККОМУ КП(б)У  
ТА ОБЛАСНОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ

№ 91 (6373)

Субота, 6 травня 1944 року

Ціна 20 коп.

## МУЗИКА ПРИЙДЕШНЬОЇ ПЕРЕМОГИ

З величезною радістю зустріли трудяші нашої області позиву Уряду СРСР про пісні Третьої Державної Позики.

Це велика історична подія! Бюджетна сума — 25 мільйонів карбованців надійде до державної казни. Нехай радянська держава зуміє покрити цілівну витрату, зв'язаних з підставою великого, ражкої війни. Ці гроші підуть на обільний виробництва озброєння, неприпасів, на збільшення промисловості, на вафти, вугілля, на фінансування національного господарства, соціально-культурних міроприємств. Щільне розміщення держави наблизить бажаний день чистового розгрому неначального ворога.

Перше покоління пам'ятав в роки імперіалістичної війни. Невірною мешкав діл від тепер завеликодушнувши країну в ту — до важкої економічної кризи, до повної зрухи. Інші неспромогли був відбити своє відповідати відповідь на відмінність на

Біла Родинська Вітчизна пільги з успіхом вівся, і буде і відбудовувати та, що зруйноване німецькими арміями. За три роки війни земерло зросла наша воєнно-індустрія. Набагато збільшилася випуск озброєння і неприпасів, значно укріпилася позиція міць країни.

Радянський Союз веде наступу визволину війну. В руках ворога бере участь раз народ. Досить сказати, що пільги від реалізації двох позик і грошово-реальні жертви в період великої Української війни, держава надала 45 міліардів карбованців, майже вдвічі більше позикового випуску позик.

З небувалою активністю проходить розміщення Третьої Позики всією Позицією серед населення Запорізької області. Планування паровозоремонтного заводу т. Шедак, виступивши на мітингу, сказав:

— Я був свідком звірячого погання німцями ні в чому чесному мирному населенню. Нехай мій вклад присвоїть визволення від фашистського робства всіх наших братів і сестер.

### Прибуття в СРСР Уругвайського посла п. Е. Фругоні

4 травня в Москву прибув іноземний Посланник і Повітовий Міністр Уругваю в СРСР п-н Е. Фругоні.

Тов. Шедак висловив гаряче бажання всього колективу. Він перший серед десятків інших підписався на п'ятиденний заробіток.

Тільки за одну годину на заводі «Комунар» розміщено позики на суму понад 200 тисяч карбованців.

Великі суми готівкою вносять колгоспники. Так, колгоспник Титаренко з колгоспу ім. Димитрова, Червоноградського району, підписався на 100 тисяч карбованців і вініс готівкою 50 тисяч. Тов. Гиря — 50 тисяч, вініс 10 тисяч карбованців.

Колгоспнія артіл імені Стаканова тов. Ковалчук внесла готівкою 30 тисяч карбованців. Заступник голови колгоспу ім. Глыча, Запорізького сільського району, підписався на 50 тисяч і зробив перший внесок 10 тисяч коб. Голова колгоспу тов. Мигирін підписався на 25 тисяч, бригадир Шевченко — на 20 тисяч.

Опівночі 4 травня в Ново-Миколаївському районі було реалізовано позики більше, ніж на 4 мільйони карбованців, що набагато перекриває бюджетні передбачення для цього району.

Тільки за 4 травня по 16 районах області розміщено облігації Третьої Державної Військової Позики до 50 мільйонів, майже одна п'ята частина ввесьє готівкою.

Мине ще кілька днів, і ця suma буде набагато збільшена. Трудячі, колгоспники, інтелігенція щедрою рукою підписують свої прізвища під великими вкладами — йм не школа своїх зберегти для остаточного знищення поравленого звіра — німецького фашизму.

Для найшвидшого завершення підписки треба послати масово-реєстраційну роботу. Всі кращі агіатори і пропагандисти повинні взяти участь у цій величезній державно важливій роботі. Від малого до великого — всі жителі Запорізької області повинні передплатити Третю Державну Військову Позику. Цим вони виконують свій священий обов'язок перед Батьківщиною, перед своєю любими Червоною Армією — визволительницею.

Хай живе Третя Державна Військова Позика — позика нашої прийдешньої перемоги над німецькими загарбниками!

На центральному аеродромі п-н Е. Фругоні був зустрінутий Завідуючим Протокольним Відділом Наркомзаксправ СРСР тов. Ф. Ф. Молочковим.

«Червона Армія в боях за Батьківщі проявила безприкладне геройство. Але радянський народ не залишився в бору перед Червоною Армією. У важких умовах війни радянський народ добився вирішальних успіхів у справі масового виробництва озброєння, воєннеприпасів, обмундирування, продовольства і своєчасної доставки їх на фронти Червоної Армії».

(Й. СТАЛІН).

## ВІД РАДЯНСЬКОГО ІНФОРМБЮРО

### Оперативне зведення за 4 травня

Протягом 4 травня на фронтах істотних змін не відбулося.

За 3 травня нашими військами на всіх

фронтах підбито і знищено 47 німецьких танків. У повітряних боях і вогнем зенітної артилерії збито 24 літаки противника.

### Удари нашої авіації по військах і техніці противника в районі Севастополя

Ввечері на 4 травня крупні сили нашої авіаціїдалекої дії бомбардували німецько-румунські війська, артилерійські позиції і військові склади противника в районі Севастополя. Бомбоштурмовими ударами завдано тяжких втрат в живій силі противника. На піввічі від міста подавлено вогонь

багатьох артилерійських батарей. В районі військових складів і на залізничному вузлі виникло 10 вогнищ пожеж. Спостереженням відмічені численні вибухи, з них два вибухи великої сили.

Всі наші літаки повернулися на свої аеродроми.

На південний схід від міста Станіслав ранком групи си наші бійці підібрали пораненого командира 1-го батальйону 717 полку, 153-ї військової резервної піхотної дивізії капітана Віталія Шульца. Полонений розповів: «Увечері росіяні атакували наші позиції. Атаки були такі сильні, що ми відрозділи не витримали ватиску і відступили. Попереду солдатів бігли офіцери — командири 2-ої роти обер-лейтенант і 4-ої роти капітана.

Я був поранений в плече і не міг піднятися. Солдати і офіцери бачили, як я влав, але відомо з них не надавали допомоги. Кожен думав тільки про себе і рятувався як міг. Я прослужив 25 років в німецькій армії, але ніколи ще не бачив, щоб офіцери і солдати вели себе так болгузально. Вони тепер, як вогню, бояться оточення росіян».

\*

Нижче публікується акт про звірства військо-фашистських мерзотників в селах Туровецької сільради, Коростышівського району, Житомирської області. Захопивши села Туровецької сільради, німці грабували і всіляко звіщалися над мирними жителями. Німецькі власті встаново-

вали величезні грошові і натуральні податки. Кожен власник корови повинен був здавати все одержане ним, молоко. У кого збереглася куріця, тоді зобов'язаний був здавати 200 яєць. Кожен фашистський сатрап грабував колгоспників. Відступаючи, німці спалили сотні житлових будинків, зруйнували всі молочно-товарні ферми, ферму тонкорунних овець, колгоспні пасаки, подамали весь сільськогосподарський інвентар. Фашистські кати розстріляли колгоспника А. А. Канарського і його чотирьох дітей, вчителя Богдана Войцехівського, Любу Стаківську та інших жителів. Багатьох гітлерівці угнали на каторгу в Німеччину.

Визволені рідною Червоною Армією радянські люди зараз зітхнули на повні груди. Вони відбудовують зруйноване німцями колгоспне господарство і горять бажанням допомогти Червоної Армії ще добити німецько-фашистських мерзотників.

Акт підписали: майор Монастирський, голова Туровецької сільради Ратвинський, голова колгоспу Кушнар.



Суорівське військове училище в місті Кутаїсі.

На фото: майор Ф. Н. Батлук проводить бесіду з своїми вихованцями.

Фото М. Квірінамівлі.

(Фотохроніка ТАРС).

# ЯСКРАВА ДЕМОНСТРАЦІЯ РАДЯНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ

Трудящі Запоріжжя щедро дають свої заощадження в позику державі

## В ПОЗИКУ СВОЇЙ ДЕРЖАВІ

**В. ХОРТИЦЯ.** (Телефоном) Відома про випуск нової Державної Позики відмінно. Всі села Запорізького району.

Всюди в той же день відбулися масові мітинги трудящих. Передплата на позику розгорнулася прямо на мітингах. Оратори, що виступали, як правило, підкріплювали свої слова власними внесками. Ніхто не залишав зборів, не виконавши свого святого обов'язку перед Батьківщиною.

Цікаві дані можна навести по Білянській сільраді. Середня сума передплати на кожного колгоспника вже на вечір 4 травня тут становила 4.500 карбованців. Голова колгоспу імені Ільїча цієї сіль-

ради т. Магірін передплатив позику на 25.000 карбованців і бригадир тов. Кудаш — на 20.000 карбованців.

В патріотичну демонстрацію перетворилася передплата на позику по Миколаївській сільській раді, де середня сума передплати на кожного колгоспника досягла 3.500 карбованців.

Голова колгоспу імені Сталіна, Павлівської сільради, тов. Потапенко передплатив позику на 100.000 карбованців і всю суму внес готівкою. 35 чоловік працівників Білянської МТС дали в позику державі 153.000 крб., що становить 4.370 крб. на чоловіка.

Передплата триває з неподібним патріотичним піднесенням.

Н. Хеврін.

## Крупні внески колгоспників

З небуваним піднесенням проходить передплата на нову державну позику в колгоспах Червоноармійського району. Три і п'ять тисяч карбованців — часті суми в списках передплатників, а не рідко ці суми дорівнюють десятків тисяч карбованців. Так, колгоспник сільгоспспілків ім. Арсентьевич.

Димітрева Титаренка Азарій Карпович, довідавшися про випуск позики, вирішив позичити державі 100 000 карбованців, з них 50.000 карбованців зразу ж внес готівкою. На 50.000 карбованців передплатник позики колгоспник цього колгоспу Гиря Петро Арсентьевич.

С. Іванюк.

## По районах міста Запоріжжя

З величезним успіхом проходить передплата на нову позику серед трудящих міста Запоріжжя. В Сталінському районі підпискою охоплено за

2.572.100 карбованців; по Орджонікідзе всьому району 2.863 чоловіка підписалися на суму 1.929.500 карбованців.

Трудящі Запоріжжя в перший день реалізації позики 9.709 чоловік на загальну суму 5.056.900 карбованців; по Ленінському району — на

Підписка продовжується.

## НА ПІДПРИЄМСТВАХ І УСТАНОВАХ

Всі 37 працівників Запорізького обліміцевпрому при фонді зарплати в 15.124 карбованці, підписалися на нову позику на 25.700 карбованців.

За півгодину підписка була повністю закінчена в Обласному Управлінні Нарком'юсту. Колектив управління дав в позику 32.700 карбованців при фонді зарплати 28.000 карб. Ряд працівників — нач. управління тов. Елізаров, адвокат т. Топко, т. Кузнецова та інші підписалися на півторамісячний звобітник.

По тресту ідалене успішно проходить підписка на позику.

Зарплата із землі т. Комарова становить 200 карбованців на місяць, підписавшися він на 1000 карбованців і всі внес готівкою.

Всього працівники тресту при фоні зарплати в 65.000 карбованців, підписалися на 67.490 карбованців.

Робітники й службовці тресту приміських радгоспів всі до одного дали в позику державі свої трудові заощадження. З почину тов. Погорелова працівники тресту вносять до залізничного фонду оборони облігації передник позик.

★ ★ ★



БІЛЬШОВІЦЬКА ПРЕСА НА ФРОНТИ.

На фото: випуск «Бойового листка» в Н-ському артилерійському підрозділі.  
Фото Х. Зінгермана.

(Фотохроніка ТАРС).

## Новий удар по окупантіах

**ПОЛОГИ.** (Телефоном). Хвилю патріотичного піднесення серед робітників і колгоспників Пологівського району викликала оголошення по радіо постанова уряду про випуск Третьої Державної Воєнної Позики.

У вагонному депо відбувся багатолюдний мітинг. Учасники мітингу заявили:

— Нова позика — це новий удар по німецьких окупантіах. Взяти найактивнішу участь в розгромі ненависного ворога — це наш святий обов'язок. Всі підпишились на Третю Державну Воєнну Позику.

На двохмісячну зарплату в сумі 1.500 карбованців одним з перших підписався тов. Бедуха, нагороджений значком «Відмінний вагонник»; тов. Переяславець, який з суми підписаної 1.500 карбованців внес готівкою 900 карбованців.

З великим успіхом проходить передплата на позику серед колгоспників. Багато колгоспників підписуються на крупні суми і вносять готівкою. Колгоспники Вайнівського Дмитро, Середа Іван підписалися на 20 тис. карбованців кожній. Мати двох синів фронтовиків колгоспниця сільгоспартії «Авангард» Ганна Матюха передплатила позику на 10.000 карбованців.

По району передплата складає 4.984.000 карбованців, з них внесено готівкою 600.000 карбованців.

М. Шугай.



ДЮЧА АРМІЯ. На фото: бойові друзі старший лейтенант Олександр Дебіхін і гвардій лейтенант Володимир Судаков (справа). Обидва воїни — флагманські стрілки-радисти із фронту з перших днів війни. На їх бойовому рахунку 179 вильотів на «Петляков-2» і по 30 повітряних боїв, в яких вони збили особисто по 4 літаки противника і в групах боях — по три літаки. Обидва воїни тричі нагороджені орденами Радянського Союзу. До війни вчилися в школі десятирічні № 1 імені Горького в селі Починок, Горьківської області.

Фото Я. Ярина.

(Фотохроніка ТАРС).

\* \* \*

## Наблизимо час розгрому ворога

Звістка про випуск 3-ої позики знаємо, що кожен день проходять передплата на позику серед колгоспників. Багато колгоспників підписуються на великі суми і вносять готівкою. Колгоспники Вайнівського Дмитро, Середа Іван підписалися на 20 тис. карбованців кожній. Мати двох синів фронтовиків колгоспниця сільгоспартії «Авангард» Ганна Матюха передплатила позику на 10.000 карбованців.

Хвилюючим був виступ станочника збірного цеху тов. Шедака.

— Багато запоріжців загинуло від рук кривавих гітлерівців, — сказав тов. Шедак. — Ми самі були свідками злочинів піділів німецьких бандитів і

зразу ж після мітингу бітніми провадили підписки.

Всі, як одні, вони давали позику державі 120 процесів свого місячного заробітку.

С. Володимир.

## ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЦРПС

Про участь профспілкових організацій в проведенні підписки на Третю Державну Воєнну Позику

За постановою Уряду Союзу РСР випущена Третя Державна Воєнна Позика. Кошти від позики, що випускається, будуть новим могутнім вкладом в справу посилення міці Червоної Армії і Військово-Морського Флоту і тим самим наблизити час остаточного розгрому німецько-фашистських загарбників.

Кошти від позики, що випускається, підуть також на подальший розвиток народного господарства, на відбудову фабрик і заводів, шахт і рудників, шкіл і лікарень, житлових будинків і культурно-побутових закладів у звільнених від німецьких загарбників районах.

Підписка на Третю Державну Воєнну Позику є важливішою політичною подією в житті радянського народу, демонстрацією його готовності не тільки самовідданою працею, але і особистими заощадженнями допомагати доблесній Червоної Армії громити гітлерівських розбійників, що видається до залізничного фонду обороны облігації передник позик.

Президія Всесоюзної Центральної Ради Профспілкових

Спілок пропонує всім цеглянів і робітниць, техніків, країновим, обласним, жінерів і службовців, фабрично-заводським і місцевим комітетам профспілок прийняти активну участь в проведенні підписки на Третю Державну Воєнну Позику.

Дружною і організованою підпискою на позику допоможемо нашій доблесній Червоної Армії прискорити останній розгром німецько-фашистських загарбників, очистити нашу землю від гітлерівських злочинів, визволити з німецького рабства радянські люді, повернути свободу незалежність поневоленому народів Європи.

Успішним розміщенням Третої Державної Воєнної Позики продемонструємо непорушеність радянського народу безмежну любов і відданість своїй Батьківщині, великій партії більшовиків партії Леніна — Сталіна, похитну волю в боротьбі і перемозі над німецько-фашистськими загарбниками під проводом нашого вождя і члена Верховного Головнокомандувача Маршала Радянського Союзу товариша Сталіна.

Президія Всесоюзної Центральної Ради Профспілкових Спілок закликає всіх робітниць, к

ко, ви, бу, бу, пр, ви, х, ба, ро, з, За, рі, ж, ки.

# ПОВІДОМЛЕННЯ

## Надзвичайної Державної Комісії

встановленню і розслідуванню злочинств німецько-фашистських загарбників

### Винищення гітлерівцями радянських людей шляхом зараження висипним тифом

Надзвичайна Державна Комісія в своїх попередніх повідомленнях опублікувала ряд документів, що викривають гітлерівський уряд і верховне командування німецької армії насилівому винищенню мирного радянського населення. З омінкою жорстокістю німецькі оккупанти і їх спільніки проводили катування, тортури

і масові вбивства радянських людей в концентраційних таборах, що організовувалися в тилу німецької армії. Насильники військові, але і всі інші окупанті власті приховували створення цих таборів потребами евакуації радянського населення з приводом катування, тортури

і в 1944 році гітлерівці під посиленням конвою СС і охоронної поліції зігнали в табори в районі містечка Озаричі десятки тисяч радянських людей з пересильних пунктів, розташованих в районах станцій Рудобілка, Рабкор, Старушка, Красний бірег і населених пунктів Мікуль-Городок, Порослице, Медведівка.

«12 березня 1944 року на світанку, — повідомила учителька С. Маз, — нас, жителів міста Жлобен, німці зігнали за лівію залізниці, до приміщення школи. Тут вони відібрали всіх працездатних, а стариків, дітей і жінок, що залишилися, повантажили в ешелон по 60—70 чоловік в холодні неопалювані вагони. У винятково важких антисанітарічних умовах, в холоді і грязі нас довезли до станції Рабкор і погнали в табір, розташований в 3 кілометрах від станції. Від холоду і голоду багато дітей замерзло і змерло в вагонах, багато загинуло стариків, жінок і дітей по дорозі в табір.

Визволена з табору Л. Пекарська повідомила Комісії: «12 березня 1944 року надвечір нас, жителів міста Жлобен, примусили зібратися протягом півгодини на станції Жлобен - Південна. Тут німці відібрали молодих і увели їх. Загнавши нас в теплицю, німці наглуго зачинили двері. Куди нас везуть, ми не знали, але всі передчували недобре. Із потім виявилось, нас везли по Рудобілковській вітці і розвантажили надвечір 15 березня. Вночі по коліна в лицій багніючи нас погнали в табір. З цього табору нас перегнали в другий. В дорозі німці били нас, тих, що відставали, розстрілювали. Ось іде жінка з трьома дітьми. Одна мала віцло, німці стріляють в його. Коли ж мати і двоє її дітей в жахові обертаються, солдати — звірі по черзі стріляють і в них. Мати піднімає несамовитий крик і цей крик обривається пострілом в упор. Ідуть мати і син Бондареви. Дитина не витримала стоїти на дорозі і впала. Мати нахиляється над нею. Вона хоче заспокоїти його словом, але ні син, ні мати більше не встали, не побачили блакитного неба — німці застрелили їх».

Лісова А. І. з села Малецька Рудня повідомила: «В путі прямування в табір група втомлених радянських людей присіла відпочити. Гестаповець, що конвоював нас, наставив собак, які сильно покусали Квитковську та інших». «На моїх очах, — повідомив житель радгоспу «Авангард» Буслов М. П., — була вбита в таборі німцями громадянка Ерек з села Михайлівського — мати трьох дітей за те, що

били і розстрілювали. Так була вбита мати чотирьох дітей Мокряк П. А. з села Слобода, Домововичського району».

В ув'язнених в таборах радянських громадян німецько-фашистські загарбники відбирали носильні речі і цінності, що збереглися.

Щуліренко Л. Д. з села Давидовичі повідомила: «В табір прийшло 50 чоловік німецьких солдатів. В руках у них були палиці. Вони оглядали ув'язнених, у кого знаходили гарний одяг або взуття, відбирали їх. Хто чинив опір, того били палицями. Я сама бачила, як німецькі солдати стягали з жінок хустки, пальто і взуття».

### Навмисне розповсюдження німецько-фашистськими катами епідемії висипного тифу серед радянського населення

На підставі матеріалів вказаної вище Комісії членом Надзвичайної Державної Комісії академіком Трайніним І. П. і судово-медичною експертною комісією було проведено додаткове розслідування, яким було встановлено, що німецькі військові власті навмисно, з метою розповсюдження висипного тифу, розміщали висипнотифозних хворих разом з здоровим населенням, ув'язненим в концентраційні табори біля переднього краю німецької оборони. Висипнотифозні хворі звозилися німцями в ці табори з населених пунктів Поліської, Мінської, Гомельської та інших областей Білоруської РСР.

Жителька села Заболоття Лабезникова Н. В., що була в таборі, повідомила Комісії: «До нас у хату прийшли німці. Довідавшись, що я хвора на тиф, вони в той же день прислали двох солдатів і на коніці відвезли мене в табір».

Шептурова О. А. з села Солонове розповіла: «Все населення нашого села німці зігнали в село Воротинь, де було багато хворих висипним тифом. Потім всіх жителів села Воротинь разом з хворими відправили в концентраційний табір, що знаходився в районі містечка Озаричі».

Визволена з табору Мітрахович П. С., жителька села Ново-Белиця, повідомила: «Нас, хворих висипним тифом, перевезли в район села Мікуль-Городок в табір, загорожений великою групою жителів міста Жлобен, хворих на тиф. Вони лежали на мокрій землі, в грязі. Серед них були мертві. Кілька чоловік, будучи в марні, повзали по грязюці. Лікарів не було. Серед хворих я бачила громадян міста Жлобена: Щукліна і Гурську. Вони повідомили мене, що їх, хворих на тиф, вивезли в табір з міської лікарні».

Аналогічні свідчення дали Комісії колишні ув'язнені концентраційних таборів, радянські громадяни: Жданович Д. Г., Залцева О. А., Ру-

(Закінчення на 4-й сторінці)

# ПОВІДОМЛЕННЯ Надзвичайної Державної Комісії по встановленню і розслідуванню злочинств німецько-фашистських загарбників

## Винищення гітлерівцями радянських людей шляхом заряження висипним тифом

(ЗАКІНЧЕННЯ)

єнович Х. Т., Решотко Т. І., Айсімова М. Т., Дробеза І. Р., Новік Л. К., Верес П. Я., Коваленко А. С., Бондаренко В. Ф., Довиденко М. В. і багато інших.

Таким чином, навмисне вивезення вімінчими тифозних хворих в табір, з метою розповсюдження висипнотифозної епідемії серед радянського населення, незаперечно доведено численними свідченнями радянських громадян, які були примусово відправлені німецькими властями в концентраційні табори на 5, 7, 8, 9 день захворювання тифом.

Ось ряд документально встановлених випадків такого роду, що складають однак незначну частину всіх зареєстрованих численних фактів.

Болейко Є. П. з села Барбари була направлена в табір на сьомий день захворювання тифом, причому її четверо дітей: Микола—11 років, Ніна—9 років, Любов—7 років, Василь—5 років захворіли вже по дорозі в табір. На 5—9 день хвороби тифом в табір були відправлені Крек з с. Слобода, Новік Л. К. з с. Юрки, Коваленко А. С. з с. Ломовичі, Пархоменко А. з с. Замощани, Решотко М. М.

на автомашині на залізничну станцію, розташовану в 40—45 кілометрах на південний від міста Глузи. Увечері він сказав мені, що я на деякий час направляюсь в табір для цивільного населення, розташованого в 30 кілометрах від цієї станції. Керст з'ясував мені, що в цьому таборі знаходиться до 40 тисяч мирних радянських громадян, з яких до 7.000 хворих висипним тифом, що в найближчі 3—4 дні в цей табір буде кинуто ще до 20.000 осіб цивільного населення. Тут же мені зробили протифозне щеплення.

Завдання, дані мені начальником групи 308, полягало у чому: прибути в табір, що знаходився за захід від села Озарічі, і бути там, залишаючись непомітним в масі. Мені треба було встановити, що будуть робити частини Червоної Армії з цивільним населенням, коли табор опиниться в розташуванні частин Червоної Армії, куди надішлють жінок і дітей, що зроблять з хворими. Після цього, як я викоюю дане мені завдання, я повинен буду повернутися на сторону німців і повідомити про візначені мною відомості.

### Висновок судово-медичної експертизи

Навмисне розповсюдження епідемії висипного тифу серед мирного радянського населення, ув'язненого німецькими властями в концентраційні табори коло переднього краю оборони, підтверджуються також даними судово- медичної експертизи.

Судово- медична експертна комісія в складі армійського епідеміолога підполковника Юлєса С. М. армійського судово- медичного експерта майора Алексієва Н. Н. і начальника армійської патолого- анатомічної лабораторії майора Бутяніна В. М., встановила, що в метою зараження радянських людей висипним тифом:

а) німецькі власті вимістили в концентраційних таборах здорових і висипнотифозних хворих радянських громадян (епідемії № 158, 180, 161, 164, 178, 183 та інші);

б) для більш швидкого розповсюдження висипного тифу;

в таборах віміні практикували перегедевання висипнотифозних хворих в одвіх таборів в інші (давні епідемії), клініки і срібологічних випробувань за №№ 2, 8, 10, 15, 16, 17 та інші);

б) у випадках, коли висипнотифозні хворі відмовлялися їти в табори, німецькі власті застосовували насилля (протокол опитування за №№ 269, 270, 271, 272);

г) німецькі загарбники перекидали висипнотифозних хворих з лікарень і змішували їх з здоровим населенням в таборах. Це підтвержується епідемії № 138, 139, 149, 166, 175, 180, 40, 49, 50 і протоколом опитування № 273;

д) зараження радянського населення висипним тифом було проведено в період другої половини лютого і першої половини березня.

Після визволення району містечка Озарічі Поліської народами.

### До відповіді німецько-фашистських катів!

Надзвичайна Державна Комісія вважає винуватцями всіх цих злочинів гітлерівський уряд, верховне командування німецької армії, а також командуючого 9-ю армією генерала танкових військ Харні, командира 35 армійського корпусу генерала піхоти Візе, командира 41 танкового корпусу генерал-лейтенанта Вей-

бласі від німецьких окупантів, з 19 по 31 березня 1944 року командувавши частин Червоної Армії госпіталізувало 4.052 радянських громадян, з них дітей віком до 13 років 2.370 чоловік.

На підставі розслідування спеціальної комісії, висновку судово- медичної експертизи, докumentальних матеріалів, а також на підставі проведеного розслідування членом Надзвичайної Державної Комісії академіком Трайнівим І. Н. Надзвичайна Державна Комісія встановила, що утворенням концентраційних таборів коло переднього краю оборони з розміщенням в них здорових і висипнотифозних хворих німецькі військові власті намагалися наявно розповсюдити епідемії висипного тифу серед радянського населення і частин Червоної Армії, що є найгрубішим порушенням законів і звичаїв ведення війни, визнаних цивілізованими народами.

Всі вони повинні понести суверенітетність за злочини, вчинені проти радянського народу.

### ВОЕННІ ДІЇ В ІТАЛІЇ

ЛОНДОН, 4 травня. (ТАРС). Йк офіційно повідомляється, що всіх ділянках фронту діяли патрулі і артилерія.

Минулі ночі авіація союз-

ників вчинила наліт на об'єкти в Бухаресті. Інші з'єднання бомбардували воєнні об'єкти противника в Італії і біля узбережжя Югославії.

### БОЙ В ЮГОСЛАВІЇ

ЖЕНЕВА, 4 травня. (ТАРС). В Македонії частини народно-визвольної армії після впертих боїв зайняли Краково. Взято в полон понад 160 болгарських солдатів і захоплені великі трофеї.

В Санџаці війська народно-визвольної армії продовжують очищати територію від противника. Після багатоден-

них боїв зайнято Белополье.

В Чорногорії визволено Куче. В Далмачії в порту Нікола захоплено німецький пароплав раптового екіпажем. Взято п'ять, значна кількість боєзарядів і військового спорядження.

### ДІЇ АВІАЦІЇ СОЮЗНИКІВ

ЛОНДОН, 4 травня. (ТАРС). Як офіційно повідомляється, в ніч на 4 травня дуже крупні з'єднання англійських бомбардувальників вчинили наліт на великий військовий склад в Майні у Франції. Інші з'єднання вчинили нальоти на склади противника

в Мондільє і Шатоден. Бомбардуванню піддавані кожній німецькі місто Люксембург. З усіх цих операцій в базі не повернулося 49 літаків. Вчора вдень авіація налітала на війська німецькі військові споруди в районі Пі-де-Кале.

### ЗАЯВА ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТА США ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕГОВОРІВ З ІСПАНІЄЮ

ВАШИНГОН, 1 травня. (ТАРС). Державний департамент США опублікував заяву, в якій говориться, що після

тривалого періоду переговорів з іспанським урядом американський і англійський уряди одержали від іспанського уряду запевнення, які дозволяють регулювати деякі нерозв'язані питання. Іспанський уряд погодився вислати деякі, конкретно вказані агентів із Танжера, іспанської зони в Іспанії. Африці і іспанського материка, закрити іспанське консульство і інші установи осі в Танжері, вільняти деякі італійські судні, інтерновані в сучасний момент в іспанських водах і передати на арбітраж питання про звільнення італійських воєнних кораблів, інтернованих в іспанських водах. В заяві вказується, що іспанський уряд відкликав всі іспанські військові сили із східного фронту і погодився різко сократити експорт вольфраму в Німеччину протягом останньої частини року.

«Після цього строку заявів, які останній час досліджені, експерт не повинен перевезти 40 тонн на місці і якщо він буде правильним, можливий».

В заяві вказано, що взята відповідь на згаданім угоді буде видано дозвіл на подачу в лення вантаження нафти в Чорному морі на іспанські танкери в Карабійському морі і на них зробити відправку в Іспанію з дрібніми робітками в іспанських портах деякої вантажевності нафтових продуктів в бідонах згідно програм, які без буда в силі до припинення фронтів таких вантажень.

«Після цього строку заявів, які останній час досліджені, експерт не повинен перевезти 40 тонн на місці і якщо він буде правильним, можливий».

В заяві вказано, що взята відповідь на згаданім угоді буде видано дозвіл на подачу в лення вантаження нафти в Чорному морі на іспанські танкери в Карабійському морі і на них зробити відправку в Іспанію з дрібніми робітками в іспанських портах деякої вантажевності нафтових продуктів в бідонах згідно програм, які без буда в силі до припинення фронтів таких вантажень.

Відповідальний редактор О. ШАБАЛІН.

### Держкіно та ім. ЛЕНІНА

з 8-го травня щоденно демонструється нова музична кіно-комедія

### «СВИНАРНА І ПАСТУХ»

В головних ролях артисти М. Ладиніна, В. Зельдін, М. Крючков.

Щоденно зверх програми демонструється новий випуск союзкіно журналу.

Дирекція.